

Seimo ir PLB komisijos narys Virgilijus Alekna: dviguba pilietybė reiškia, jog žmogus neišsižada savo tėvynės

*Balandžio 26 d. Seimo ir PLB komisija diskutavo vienu svarbiausiu – gimimu įgytos Lietuvos Respublikos pilietybės išsaugojimo – klausimu. Siūlome paskaityti LR Seimo nario, Seimo ir PLB komisijos nario **Virgilijaus Alekno** pranešimą šia tema.*

Virgilijus Alekna.
lrs.lt nuotr.

Pilietybės išsaugojimas - kaip Pasaulio Lietuvos kūrimo galimybė

Dvigubos pilietybės klausimas keliamas jau kurį laiką, tačiau ryžtingų sprendimų imtis yra vengiama. Apie dvigubą pilietybę keliamos kontraversiškos mintys – vieni priešinasi ir yra kategoriški – dviguba pilietybė sunaikins Lietuvą. Kiti siekia, kad dvigubos pilietybės klausimai kuo greičiau pasiektų aukščiausias institucijas ir Lietuvos Respublikos Konstitucija būtų pakeista. Lietuvai dabar, kaip niekada,

reikalingi šie pokyčiai.

Ir nors valstybė bijo suteikti žmonėms didesnes laisves šiuo klausimu, tačiau permainos yra būtinos, nes pasaulis ir žmonės smarkiai pasikeitė ir vis dar keičiasi.

Globalus kaimas ir pasaulis be sienų

Visų pirma, pasaulis jau seniai praranda sienas, M. McLuhan'o kadaise išdėstyta globalaus kaimo sąvoka kasdien įgauna vis platesnę prasmę, pasaulis praranda sienas ir ribas. Pilietybė jau nenurodo gyvenamosios vietos, pilietybė nebėra tik valstybė, kurioje žmogus gimė, pilietybė – tai įsitikinimas, tradicijos ir vertybės.

Lietuva nėra tik žemė ir vieta, Lietuva nėra tik materialinė valstybės forma, Lietuva – tai mes visi. Mes visi, kur bebūtume, esame Lietuvos piliečiai ir turime teisę turėti šios šalies pilietybę, nes nuo mūsų – Lietuvos piliečių – priklauso Lietuvos likimas. Lygiai taip pat Lietuvos piliečiai – visi užsieniečiai gyvenantys Lietuvoje, dirbantys ir kuriantys šalies ateitį.

Tad kodėl Lietuvos valstybė tokia kategoriška ir atima prigimtine žmogaus teisę į pilietybę? Akivaizdu, kad žmogus, gyvenantis ir dirbantis ne Lietuvoje, nori būti visaverčiu tos šalies, kurioje gyvena piliečiu, tačiau šiandien turi sumokėti labai didelę kainą už tai, jog taptų visavertis kitur – privalo išsižadėti savo tėvynės, nes Konstitucija draudžia turėti dvigubą pilietybę (išskyrus tuos keletą išimtinų atvejų). Žmogus praranda savo teises prisidėti prie savo tėvynės ateities kūrimo. Toks Lietuvos Respublikos Konstitucijos kategoriškumas neleidžia laimėti niekam, tai didelis pralaimėjimas ir žmogui, ir valstybei.

Suvokus, kad pasaulis ir žmonės pasikeitė – būtina keisti ir Lietuvos įstatymus, liberalizuoti Lietuvos Respublikos Konstituciją ir suteikti žmonėms laisvę rinktis. Svarbu suprasti, kad visuomenė gyvena atskirai ir jos raida spartesnė, nei kinta Konstitucija. Konstitucijos doktrinos dažnai nebeatitinka visuomenės gyvenimo tempo ir būdo. Ji yra pasenusi ir nebeaktuali.

Dvi priežastys, kodėl reikia kalbėti apie dvigubą pilietybę:

1. Lietuvoje sparčiai mažėja gyventojų.

2017 m. iš Lietuvos emigravo 57,2 tūkst. nuolatinių šalies gyventojų.

Beveik 72 proc. emigrantų sudaro 15-44 metų amžiaus žmonės. Tai yra potencialūs šalies darbuotojai ir tie, kurie galėtų sukurti šaliai pridėtinę vertę, tačiau dėl tam tikrų priežasčių jie palieka mūsų šalį.

Šimtai tūkstančių lietuvių jau gyvena įvairiose užsienio šalyse. Akivaizdu, kad šalį kasmet palieka vis daugiau lietuvių. Matome, kiek potencialių ir pilietiškų žmonių Lietuva gali prarasti ir praranda kategoriškai užtrenkdama duris.

Šalyje trūksta darbuotojų, regionai beveik merdi. Ilgainiui emigracijos nulemtas jaunų žmonių skaičiaus mažėjimas sukelia rimtas demografines problemas – mažėja santuokų skaičius, gimstamumas, pradeda trūkti darbo jėgos, vis mažesnis dirbančiųjų skaičius turi išlaikyti didėjančią nedirbančiųjų skaičių.

2. Kita priežastis – didelė Europos įtaka.

Pastarąjį dešimtmetį Europos Sąjungos šalys narės tobulina savo teises bazes, suteikdamos dvigubą pilietybę. Tiesa, vienur į tai žiūrima liberaliau, kitur su sudėtingesniais apribojimais, tačiau procesas, žiūrint globalia prasme, tebevyksta. Dviguba pilietybė yra įteisinta daugiau kaip 20 Europos šalių, o pavyzdžio toli ieškoti nereikia – dviguba pilietybė jau įteisinta kaimyninėje Latvijoje. Taip yra ir kitose demokratiškose pasaulio šalyse – JAV, Kanadoje, Australijoje. Tačiau Lietuva delsia ir bijo priimti būtinus sprendimus.

Dviguba pilietybė – tautiškumo stiprinimo garantas.

Egzistuoja ir nuomonė, kad dviguba pilietybė gali skatinti emigraciją bei naikinti tautiškumą. Tačiau emigracijos mastai ir taip yra milžiniški, o dvigubos pilietybės įtvirtinimas padėtų išlaikyti ryšį su svetur gyvenančiais tautiečiais.

Pripažinkime, kad emigraciją skatina ne kas kita, o prasta Lietuvos ekonominė situacija, tad priežasčių, dėl ko žmonės palieka šalį, reikia ieškoti ne tautiškume, o apskritai Lietuvos ekonomikos politikoje. Kalbant apie tautiškumą, įteisinus dvigubą pilietybę, jis būtų ne naikinamas, o priešingai – stiprinamas. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad daugiau kaip pusė milijono lietuvių, kurie palikę savo šalį, net neturi teisės daryti politinės įtakos savo valstybei, nors ženkliai prisideda prie jos ekonominės gerovės. Dvigubos pilietybės draudimas atima visas tautiečių gyvenančių svetur teises prisidėti prie šalies gerovės vystymo.

Ir nors nerimaujama, kad į mūsų šalį po dvigubos pilietybės įstatymo priėmimo

gali plūstelėti tūkstančiai kitataučių su prašymais suteikti jiems Lietuvos pilietybę, ieškančių sau naudos ir gyvenančių iš pašalpų, turėtume taip pat būti realistais ir pripažinti, kad Lietuva nėra geidžiamiausiųjų šalių 10-tuke. Daugelis kitataučių migruoja po pasaulį dėl tokių pačių priežasčių kaip ir lietuviai – ieško ekonominės naudos ir geresnio gyvenimo.

Tad ar šios priežastys yra tikros priežastys? Tenka pripažinti, kad pasaulyje vyksta sparti globalizacija, nyksta sienos ir ribos, daugelis pasaulio valstybių jau įteisino dvigubą pilietybę, o kitos apie tai kalba, todėl mes ne išimtis – privalome rasti būdą, kaip išlaikyti lietuvius. Pilietybė negali būti sugretinama su priklausymu tam tikrai valstybei ar apibrėžta teritorija. Pilietybė yra santykis su valstybe, tautinė tapatybė ir santykis su kultūra.

Turime pripažinti, kad lietuvių Lietuvoje belikę vos keletas milijonų, bet lietuvių visame pasaulyje yra gausus būrys, kurį vienija pilietiškumas.

Dvigubos pilietybės nereikia bijoti, dviguba pilietybė reiškia, jog žmogus neišsižada savo tėvynės ir nebėga nuo jos kuo toliau. Priešingai – dviguba pilietybė sukuria sąsajas su Lietuva. Mūsų valstybė nebėra tik atskira šalis, Lietuva yra Europos ir viso pasaulio dalis.

Visuomenei, kaip niekad anksčiau būtina vienyti, o politikams ir teisininkams ne priešinti atskiras žmonių grupes, o taip pat – vienyti. Konstitucinis Teismas yra aiškiai pareiškęs, kad dvigubos pilietybės įteisinimas nėra galimas be referendumo. Referendumu priėmėme Konstituciją, referendumu ją ir pakeisime. Todėl kaip niekad būtina apie dvigubą pilietybę kalbėti garsiai.

pasauliolietuvis.lt